

בבית המשפט העליון

ע"פ 1717/19 - ב'

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקשים: 1. ואיל אבו דבעאת
2. חאתם אבו דבעאת
3. סאלח אבו דבעאת
4. חכים אבו דבעאת
5. קאסם אבו דבעאת
6. ראמי אבו דבעאת
7. חאפו אבו דבעאת

נגד

המשיבים: 1. מדינת ישראל
2. נגאתי ג'עברי
3. נידאל ג'עברי
4. אשרף ג'עברי

בקשה לעיכוב ביצוע גזר דינו של בית המשפט המחוזי
בירושלים בת"פ 9' 15-04-26007 מיום 20.1.2019 שניתן
על ידי כב' השופטת ר' פרידמן-פלדמן

תאריך הישיבה: י"ט באדר התשע"ט (26.3.2019)

בשם המבקשים: עו"ד יהודה שושן; עו"ד זאב וולף

בשם המשיבים: עו"ד נגה בן-סידי

מתורגמן: מר פואד ברקאת

החלטה

1. לפניי בקשה לעיכוב ביצוע עונש המאסר שהוטל על המבקשים בגזר דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטת ר' פרידמן-פלדמן) בת"פ 15-04-26007 מיום 20.1.2019, וזאת עד להכרעה בערעור.

2. המבקשים הורשעו, לאחר שמיעת ראיות, בשורה ארוכה של עבירות וניסיונות לביצוע עבירות אלימות, ובכללן בגרימת חבלה חמורה בנסיבות מחמירות, בין היתר תוך שימוש בנשק קר לפי סעיפים 333 ו-335(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין), ובנוכחותם של אחרים לפי סעיף 335(א)(2) לחוק העונשין, וזאת במהלך שני אירועים שיפורטו להלן במסגרת 2 אישומים.

3. על פי המתואר בכתב האישום המתוקן בשלישית, וכפי שנקבע בהכרעת הדין, בין המבקשים לבין משפחת ג'עברי (להלן: משפחת המתלוננים) קיים סכסוך מזה זמן מה על רקע מחלוקת בנוגע לתשלום דמי שכירות בעבור בית עסק הנמצא בפועל בחזקת משפחת המתלוננים.

ביום 2.4.2015, סמוך לשעה 14:00, בפתח בית העסק של המבקש 2 (להלן: החנות התחתונה) נתגלע ויכוח בינו לבין המשיב 3, נידאל ג'עברי. בעקבות הוויכוח הגיעו חלק מחברי משפחת המתלוננים, ובהם אביו של נידאל (להלן: נג'אתי), לבית העסק של עדאל (אביו של המבקש 2) (להלן: החנות העליונה), התפרצו בצעקות ושברו חפצים במקום.

בהמשך, הגיעו בני משפחת המתלוננים לחנות התחתונה כשהם מצוידים בחפצים שונים, לרבות מקלות ומוט ברזל, ושברו את זכוכיות שני המקררים שעמדו בפתח החנות.

לאחר אירועים אלו, בסמוך לשעה 14:30, הגיעו בני שתי המשפחות להסכם לפיו לא יצרו קשר האחת עם השנייה עד ליום 7.4.2015 (להלן: ההודנה).

על פי המתואר באישום הראשון בכתב האישום המתוקן בשלישית, בהמשך אותו היום ובסמוך לשעה 17:00, הגיע נידאל לבית קפה הסמוך לחנות התחתונה על מנת לקנות קפה, אך עזב את המקום מאחר שבבית הקפה היו לקוחות רבים.

המבקשים 5 ו-6 (להלן גם: קאסם ו-ראמי) הבחינו בנידאל בסמוך לבית העסק של המשפחה, והחליטו להפר את ההודנה. השניים רצו לכיוונו, ולאחר חילופי דברים, הכה קאסם את נידאל בפניו תוך שימוש באגרופן, וראמי ניסה לדקור אותו באמצעות "נשק הנחזה להיות סכין" בכוונה לגרום לו חבלה חמורה.

על פי המתואר באישום השני בכתב האישום המתוקן בשלישית, לאחר הפרת ההודנה כאמור, ציפו משפחת המבקשים כי המתלוננים יגיעו לנקום בהם על רקע הפרתה, ובשל כך התכנסו המבקשים 2, 5, 6 ו-7 בפתח החנות התחתונה וקשרו קשר לתקוף את משפחת המתלוננים. לצורך כך, הצטיידו הארבעה בגרזן, במוט ברזל המחובר ל"ג'אנט", בסכין מתקפלת ובמקל עץ.

בחלוף מספר דקות הגיעו המתלוננים למקום, מצוידים באלות, והחלו לגרום נזק לרכוש. או אז, יצאו הארבעה יחד עם אחרים מהחנות התחתונה, ותקפו את המתלוננים באמצעות חפצים בהם החזיקו בכוונה לפגוע בהם.

כשלב זה, הגיעו בריצה למקום המבקשים 3 ו-1, שהוא מתאגרף מקצועי, והצטרפו לארבעה. החבורה כולה תקפה בצוותא חדא את נג'אתי שהגיע למקום. המבקש 1 התכופף והרים חפץ חד שהיה במקום, וכאשר אשרף ג'עברי קפץ עליו כדי להרחיקו מנג'אתי, דקר המבקש 1 את אשרף בצווארו ובסנטרו.

בהמשך, חזר נג'אתי למקום עם אבן גדולה בידו כדי להכות את המבקש 1, אך הלה הכה אותו באגרופו והשניים נפלו לרצפה. בעוד נג'אתי שרוע על הרצפה, הגיעו המבקשים 3 ו-5 כשהאחד מחזיק במוט ברזל והשני בכיסא, והכו בצוותא את נג'אתי בראשו בחוזקה.

נידאל התקרב לכיוונו של ניג'אתי בכדי לסייע לו, אולם אז הגיע המבקש 4 בריצה והכה את נידאל בראשו באמצעות מוט ברזל.

בסופו של דבר, בעוד הנוכחים במקום מנסים להפריד בין המשפחות, המשיך המבקש 5 לזרוק חפצים שונים לעבר בני משפחת ג'עברי.

כתוצאה מהמעשים האמורים, כמתואר באישום השני, נגרמו לאשרף שלושה חתכים עמוקים בראש, בסנטר ובצוואר והוא נזקק לעשרות תפרים; לנג'אתי נגרמו שטפי דם בידיים, שריטות בעין השמאלית ושטף דם בראש; ולנידאל נגרמו שפשופים וחתכים בידיים.

4. בית המשפט המחוזי, בתום שמיעת ראיות, הרשיע את המבקשים במרבית העבירות שיוחסו להם בכתב האישום, בהסתמך על העדויות שבאו בפניו והנצפה במצלמות האבטחה, ודחה את טענותיהם בדבר הגנה עצמית או הגנת בית מגורים, בקבעו בין היתר כי הופעל "כוח מופרז ובלתי סביר" כדי להדוף את משפחת המתלוננים.

5. בגזר הדין, סקר בית המשפט המחוזי את הכרעת הדין, נסיבות ביצוע העבירות, האמור בתסקירי שירות המבחן בעניינם של המבקשים, ובכלל זה את נסיבותיהם

האישיות, וגזר עליהם את עונשי המאסר הבאים: על המבקש 1 – 32 חודשי מאסר בפועל; על המבקש 2 – 14 חודשי מאסר בפועל; על המבקש 3 – 20 חודשי מאסר בפועל; על המבקש 4 – 20 חודשי מאסר בפועל; על המבקש 5 – 38 חודשי מאסר בפועל; על המבקש 6 – 26 חודשי מאסר בפועל; ועל המבקש 7 הוטלו 20 חודשי מאסר בפועל.

כמו כן הטיל בית המשפט המחוזי על שבעת המבקשים 8 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, לבל יבצעו עבירת אלימות מסוג פשע; וכך פיצוי למתלוננים בסכומים שונים כמפורט בגזר הדין.

6. המבקשים הגישו לבית משפט זה ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי, וכן "בקשה להארכת עיכוב ביצוע גזר הדין עד להכרעה בערעור", היא הבקשה שלפניי.

תמצית טענות הצדדים בבקשה

7. בבקשה נטען כי יש לעכב את ביצוע כלל העונשים שהוטלו על המבקשים, וזאת לנוכח "הסיכויים הגבוהים" לקבלת הערעור ועונשי המאסר הקצרים יחסית שהוטלו עליהם, ומאחר שהמבקשים משוחררים מזה זמן מה ולא צפויה מהם כל סכנה המצדיקה את מאסרם עד להכרעה בערעור.

בפרט נטען כי מתקיים בעניינם סייג לאחריות פלילית מכוח "הגנה עצמית" או "הגנת בית מגורים ובית עסק"; כי עומדת לזכותם הגנה מן הצדק בשל אכיפה ברונית; וכי ישנן "שגיאות" עובדתיות "מהותיות" בפסק דינו של בית המשפט המחוזי באופן הניתוח של סרטוני מצלמות האבטחה.

לבסוף נטען כי יש לעכב גם את תשלום הפיצויים למתלוננים, וזאת בין היתר מאחר שקיים חשש שבמידה ויבוטל רכיב הפיצויים בערעור, יהיה "קושי ממשי לגבות את הכספים שהמבקשים ישלמו על חשבון הפיצויים".

8. מנגד, טענה באת-כוח המשיבה כי לא מתקיימים בנסיבות העניין טעמים לעיכוב ביצוע עונש המאסר או לעיכוב תשלום הפיצויים למתלוננים.

במישור סיכויי הערעור נטען כי המבקשים הורשעו בעבירות אלימות חמורות, לאחר שמיעת הוכחות, בהכרעת דין מנומקת המבוססת בעיקרה על קביעות עובדה ומהימנות.

בפרט נטען כי טענות המבקשים בדבר תחולתם של סייגים לאחריות פלילית מפאת הגנה עצמית והגנת בית מגורים נדונו בהרחבה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, ולמרות שמדובר בסוגיות משפטיות, הרי שאלו בסופו של דבר מוכרעות על סמך ממצאי עובדה ומהימנות בהם בית משפט זה לא נוהג להתערב.

אף לגופו של עניין נטען כי המבקשים פעלו באופן "פרוע, חסר רסן וחסר מידתיות" במעשיהם, ולא מתקיימת בעניינם דרישת הנחיצות או הסבירות לצורך תחולת הסייגים לאחריות פלילית.

עוד טענה באת-כוח המשיבה כי לנוכח אורך תקופות המאסר שהוטלו על המבקשים – 14, 20, 26, 32, ו-38 חודשי מאסר בפועל – והעובדה כי הערעור קבוע ליום 29.7.2019, הרי שאין כל חשש כי מי מהמבקשים יסיים לרצות את עונשו עד להכרעה בערעור.

בהתייחס לתשלום הפיצויים נטען כי מדובר בסכומים נמוכים ביותר, ולנוכח הפגיעות הקשות שנגרמו למתלוננים, אין מקום לעכב את התשלום.

דיון והכרעה

9. לאחר שעיינתי בבקשה ושמעתי את הצדדים בדיון לפניי, אני סבור כי דין הבקשה להידחות, וזאת למעט בבקשה לעיכוב ביצוע עונשו של המבקש 2, כפי שיפורט להלן.

10. כידוע, על נאשם שהורשע בדין וניתן בעניינו גזר דין, לרצות את עונשו באופן מידי, ואין בהגשת הערעור כשלעצמו כדי לעכב את ביצוע העונש. החלטה לעכב את ביצוע העונש תתקבל בנסיבות שיש בהן כדי לגבור על האינטרס הציבורי באכיפה מידית של גזר הדין.

בקשה לעיכוב ביצוע כאמור תוכרע על בסיס אמות המידה שהותוו בהלכת שוורץ (ע"פ 111/99 שוורץ נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(2) 241 (2000) (להלן: הלכת שוורץ)), ובכלל זה חומרת העבירה ונסיבות ביצועה; אורך תקופת המאסר שהושתה על הנידון; טיב

הערעור וסיכויי הצלחתו; עברו הפלילי של הנידון והתנהגותו במהלך המשפט; נסיבותיו האישיות של הנידון; וכן השאלה האם הערעור מופנה כלפי הכרעת הדין או גזר הדין בלבד.

11. המבקשים הורשעו בביצוע עבירות חמורות, תוך הפעלת אלימות קשה כלפי משפחת המתלוננים, לאור יום, כרחוב הומה אדם תוך שימוש בנשק קר. נסיבות ביצוע העבירה כפי שנקבעו בהכרעת הדין מלמדות על התפרעות רבתי תוך פגיעה פיזית וסיכון חיי אדם באופן ממשי, ורק ביד המקרה אירוע זה לא הסתיים בנסיבות טראגיות. מעבר למסוכנות הנלמדת מהתנהלותם של המבקשים, הרי שהאינטרס הציבורי באכיפה אפקטיבית של הענישה הפלילית מתעצם לנוכח חומרת העבירות.

בהקשר זה אציין כי לא שוכנעתי שיש בתקופה בה שהו המבקשים מחוץ לכותלי הכלא כדי להועיל להם. אני סבור כי שחרורם יביא לפגיע קשה באפקטיביות הענישה הפלילית, וכן לפגיעה באמון הציבור במערכת האכיפה, וכי אין בנסיבותיהם האישיות, לרבות העובדה כי מרביתם נעדרים כל עבר פלילי, כדי להקל מפגיעה זו.

יפים לעניין זה דבריה של השופטת ד' ביניש בעניין שוורץ:

”ככל שהעבירה ונסיבות ביצועה חמורות יותר, כן גדל האינטרס הציבורי בהשגת הרתעה אפקטיבית מפני ביצוע עבירות דומות על-ידי אחרים, וגובר החשש לפגיעה באפקטיביות הענישה ובאמון הציבור במערכות האכיפה אם יישלח הנידון לחופשי” (פסקה 18 לפסק דינה).

12. זאת ועוד, מבלי להביע עמדה באשר לסיכויי הערעור, עיקרן של טענות המבקשים מופנות כלפי ממצאי עובדה ומהימנות, בהם אין בית משפט זה נוטה להתערב. כך באשר לטענות המופנות כלפיי האישום הראשון ושאלת השימוש באגרופן; באשר לטענות הנוגעות להתקיימותם של סייגים לאחריות פלילית, אשר הוכרעו כאמור בהתבסס על התרשמות ישירה מעדויות ומסרטונים שצורפו על ידי הצדדים; וכן בהתייחס לטענת המבקשים בדבר קיומה של אכיפה בררנית.

13. על כך יש להוסיף כי תקופות המאסר שהוטלו על המבקשים אינן מן הקצרות, ולנוכח המועד הקבוע לדיון בערעור לגופו, אין חשש ממשי כי המבקשים יסיימו לרצות את עונשם ובכך יתייתר ערעורם.

לצד זאת, אני סבור כי שונים הדברים בעניינו של המבקש 2, עליו הוטל עונש מאסר קצר ביחס ליתר המבקשים – 14 חודשי מאסר בפועל – ואף המשיבה הסכימה בבית המשפט קמא לעיכוב ביצוע עונש המאסר שהוטל עליו.

14. לבסוף, לא שוכנעתי כי יש לעכב את ביצוע תשלום הפיצויים למתלוננים.

בבחינת בקשה לעיכוב ביצוע תשלום פיצויים חלים אותם התנאים הנוהגים בבקשה לעיכוב ביצוע פסק דין כספי בהליך אזרחי, במסגרתם יש לבחון, בין היתר, אם יגרם לנידון נזק בלתי הפיך היה וערעורו יתקבל בסופו של יום (ראו: ע"פ 517/19 פלוני נ' מדינת ישראל (24.1.2019)).

בנסיבות העניין, ולנוכח סכומי הפיצויים הנמוכים יחסית שנפסקו, לא שוכנעתי כי תשלום הפיצויים יביא למצב בלתי הפיך המצדיק היענות לבקשה לעיכוב הביצוע.

15. סוף דבר, הבקשה ככל שהיא מתייחסת למבקש 2 מתקבלת באופן חלקי, כך שעונש המאסר בפועל בלבד שהוטל עליו יעוכב עד למתן החלטה בערעור.

יתר הבקשות לעיכוב ביצוע העונשים שהוטלו בגזר הדין – נדחות.

16. לפנים משורת הדין, מצאתי לדחות במעט את מועד התייצבותם של המבקשים למאסר, וזאת על מנת לאפשר להם פרק זמן לצורך התארגנות.

על המבקשים, למעט המבקש 2, להתייצב לתחילת ריצוי עונשם בבימ"ר "ניצן" ביום 21.4.2019, לא יאוחר משעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותם תעודת זהות או דרכון. על המבקשים לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס בטלפונים 08-9787377 ; 08-9787336.

ניתנה היום, כ"ה באדר ב' התשע"ט (1.4.2019).

שׁוֹפֵט